



Nordland Fylkeskommune

## **HVORDAN FORME GODE BYROM I NORDLAND?**

REFERAT FRA SEMINAR OG WORKSHOP

31/5 og 1/6-2010

Asplan Viak / Arkitekturverkstedet Oslo

12.07. 2010



## FORORD

I regi av Nordland fylkeskommune ble det 31/5-1/6- 2010 arrangert et seminar og en workshop i Bodø med tema "Hvordan forme gode byrom i Nordland?" Opplevelsen av byen og tettstedet er nært knyttet til de offentlige uterommenes kvaliteter, tilgjengelighet og utforming. Gode uterom handler om å tilrettelegge for "livet mellom husene" for alle som bor og besøker byen eller tettstedet – døgnet rundt og året rundt. Fylkeskommunen ønsket med dette seminaret og workshopen å tilby en innføring i en metode for å utvikle planverktøy. Dette er særlig aktuelt i forhold til den nye plan- og bygningslovens krav om at det skal foreligge en planstrategi innen 2012. Seminar og workshop ble organisert i samarbeid med Bodø kommune og Asplan Viak.

Arrangementet var delt i to. Første dag var i form av et seminar som tok for seg overordnede problemstillinger knyttet til utvikling av offentlige uterom i Nordlands byer og tettsteder. Dagen besto av en rekke foredrag med ulike perspektiver på stedsutvikling og byens offentlige rom.

Andre dag hadde form som en workshop. Workshopen fokuserte på sentrale problemstillinger knyttet til utvikling av byliv og kvalitativt gode byrom i Nordlands byer og tettsteder. Workshopen skulle belyse utfordringer og mulige veivalg for utvikling av gater, byrom og havnepromenade i et konkret case, Bodø sentrum. Workshopen skulle dessuten, gjennom en åpen og inkluderende prosess, bidra til konsensusbygging omkring viktig veivalg for Bodø by. Arbeidet ble organisert i fire grupper med faglig ledelse av landskapsarkitekter og arkitekter fra Asplan Viak.

Oppsummering og resultat fra seminar og workshop foreligger i denne rapporten.

Oslo 12. juni 2010  
Asplan Viak/ Arkitekturverkstedet Oslo

# INNHold

Program for seminaret og workshopen	4
Referat fra seminar	5
Workshopens oppgaver	7
Referat fra workshop	4
Gruppe 1: - Hvor er de strategiske prosjektene? - Havnepromenaden	9 10
Gruppe 2: - Byrommenes roller og hierarki - Byrommene	13 13
Gruppe 3: - Vegetasjonskonseptet - Gatene	16 18
Gruppe 4: - Relasjon uterom og bebyggelse transformasjonsstrategi - Ransoner	21 22
Deltakerliste	25

## PROGRAM SEMINAR 31. MAI- 2010

- 10 - 10.10 INNLEDNING, PRESENTASJON AV SEMINAR OG WORKSHOP  
Alf Haukeland Asplan Viak AS
- 10.10 - 10.20 VELKOMMEN!  
Marit Tennfjord, fylkesråd for kultur og miljø,  
Nordland Fylkeskommune
- 10.20 -10.30 VELKOMMEN TIL BODØ!  
Arild Nohr, leder i planutvalget og PNM komiteen i Bodø kommune
- 10.30 -11.15 BYROM I NORD-NORGE – et kritisk blikk fra verden utenfor  
Øystein Grønning, sivilarkitekt og urbanist Migrant
- 11.15 - 11.30 KAFFEPAUSE
- 11.30 - 12.00 ERFARINGER FRA BYROMS- OG UTEROMSPROSJEKTER I NORDLAND  
Kristine Røiri, sivilarkitekt, Planavdelingen Sortland kommune
- 12.00 - 12.30 BYROMSUTVIKLING I NORDNORGE I ET HISTORISK PERSPEKTIV  
Bodil Ruud, Ph.D i kunstvitenskap, Byutvikling, Tromsø kommune
- 12.30 – 13.15 LUNSJ
- 13.15 – 13.45 BARN OG UNGES PERSPEKTIV PÅ VÅRE BYROM  
Karoline Aspaas og Osman Zulqarnain, Bodø ungdomsråd
- 13.45 – 14.30 BODØ SENTRUM –UTFORDRINGER-PERSPEKTIVER  
Jørn Roar Moe, byplansjef i Bodø kommune
- 14.30 – 15.00 OPPSUMMERING  
Alf Haukeland Asplan Viak
- 15.00 – 16.00 PAUSE
- 16.00 – 16.30 HVA SKAL VI JOBBE MED I KVELD OG I MORGEN?  
16.30 – 17.00 HVORDAN SKAL VI JOBBE?  
17.00 – 17.30 PRESENTASJON AV OPPGAVENE  
17.30 - 18.00 SETTE SAMMEN GRUPPENE

## PROGRAM WORKSHOP 1. JUNI- 2010

- 09.00 -11.30 GRUPPEARBEID – DE STRATEGISKE VEIVALGENE
- 1 Hvor er de strategiske prosjektene?
  - 2 Byrommenes roller og hierarki
  - 3 Vegetasjonskonseptet
  - 4 Hvordan bør forholdet mellom uterom og bebyggelse være?
- 11.30 - 12.30 PRESENTASJON FRA GRUPPENE
- anbefalinger
  - diskusjon
- 12.30 – 13.30 LUNSJ
- 13.30 – 16.00 GRUPPEARBEID PÅ DELOMRÅDER
- 1 Havnepromenaden
  - 2 Byrommene
  - 3 Gatene
  - 4 Randsonene
- 16.00 – 17.00 PRESENTASJON FRA GRUPPENE - OPPSUMMERING

# REFERAT - SEMINAR

**Marit Tennfjord** fylkesråd for kultur og miljø, Nordland fylkeskommune ønsket velkommen til byromseminaret. Hun la vekt på at gode byrom er en forutsetning for byliv og for å utvikle byen som sosial arena. Det er kraftig byvekst i Nordland, og det å utvikle og forbedre uterommene i er en strategisk del av utviklingen av Nordlands byer og tettsteder. Det må lages bedre og flere møteplasser, det må bli mindre biler, mere grønt og det må legges vekt på stedlige kvaliteter.

**Arils Nohr**, leder av planutvalget og PNM komiteen, ønsket velkommen til Bodø med avsynging av Bodø sangen til stor fornøyelse for forsamlingen. Han minnet om at Bodø med sine 47 000 innbyggere er Nordnorges nest største by og at den vokser raskt. Bodø sentrum har mange kvaliteter som kan utvikles og forsterkes, og minte om at sjøsiden er den viktigste attraksjonen byen har, og den har stort potensiale som en ny sosial arena. Filmen han viste understreket også dette.

**Alf Haukeland** fra Asplan Viak gikk raskt igjennom faglig opplegg for seminar og workshop og minnet om at hensikten med arrangementet er å få luftet sentrale problemstillinger knyttet til utvikling av byrommene i Bodø og andre steder i Nordland, at det er viktig å vende alle steiner, og at diskusjonen må være åpen og fordomsfri.

**Øystein Grønning** fra Migrant satte et kritisk blikk på byrommene i Nordland sett utenfra. Han minnet om at by er tetthet og at byromskvalitet henger mye sammen med arkitekturen byrommene står i sammenheng med, både i kraft av funksjon og form. Aktivisering av byrom krever programmering av bebyggelsen omkring. Han kritiserte stedsutviklingsprosjekter med for stor vekt på steinlegging av offentlige rom og er særlig kritisk til bruk av brostein i by som ikke er et særlig fotgjengervennlig materiale. Politikerne har ansvaret for å utvikle visjoner for byen og administrasjonen har ansvar for å utøve viljen til gjennomføring av visjonene.

Øystein Grønning var også kritisk til det han kalte provinsiell etteraping, det vil si at bilder fra andre og ofte større byer uten ettertanke og hensyntagen til steds spesifikke forhold importeres ufordøyd inn i norske byer og tettsteder. Estetik er det som beveger deg, han minte om at bylivet ikke må smøres tunt utover, by er tetthet og friksjon. Båndet mellom byen og havet er det som særpreger Nordnorske byer, det er den sterkeste egenskap utviklingen av byene og tettstedene bør bygge på.

**Sivilarkitekt Kristine Røiri** fra planavdelingen i Sortland kommune snakket om erfaringer fra by- og uteromsprosjekter på Sortland. Tilrettelegging for universell tilgjengelighet handler om hensynet til mennskeverdet og likestilling, og skal gi bevegelsesfrihet og orienterbarhet for alle. Universell tilgjengelighet skal være hovedløsningen, ikke nødløsningen.

Hun fortalte om gatebruksplanen for Sortland som skal legge til rette for varierte byrom, et urbant kjøremønster, og strandpromenade. Beplantning og belysning er sentrale tema for kvalitativ forbering av byrommene i Sortland. Hun minnet om utfordringen det er å skaffe penger til byromsprosjekter, og

fortalte om hvordan de brukte events aktivt som en driver for endret bruk av byrom, før pengene til investeringer i uterommene er funnet.

**Bodil Ruud**, kunsthistoriker fra byutviklingsavdelingen i Bodø, minte om at byrommene endrer funksjon og mening over tid. Byrommenes utvikling reflekterer demokratiets utvikling i Norge. Det offentlige rom er felleskapets rom. Handelsborgerskapet utviklet byene i NordNorge, og i disse byene var ikke det private og offentlige tydelig adskilt. Byrommene var passive mellomrom mellom hus. Kvartalstrukturen kom med bygningsloven av 1845. Torvenes funksjon i byene som ble laget etter den nye bygningsloven var uklar. Handelen foregikk på kaiene, slik at torget var viktig i planen, men ikke som møteplass. Fra slutten av 1800 tallet fikk torvene betydning i forbindelse med kongebesøkene i landsdelen.

Moderniseringsprosessene hadde størst virkning i byene. Dette manifesterte seg i en representativ offentlighet, som var åpen i den ene enden fra 1840. Kirkene var da det primære offentlige rom. Den borgerlige offentligheten er åpen på alle kanter og manifesterte seg fra 1900 tallet der handel ble en stadig viktigere del av bylivet. Fra 1970 kom kjøpesentrene som endret byene som offentlig rom. Kjøpesentrene er fellesrom som alene er innrettet for konsum og representerer ikke et ekte offentlig rom. Bodil Ruud avslutter med å spørre: Er det markedsliberalerne som skal styre utviklingen av byrommene våre?

**Karoline Aspaas og Osman Zulquarnain** fra Bodø Ungdomsråd holdt et engasjert innlegg om ungdommens ønsker for utvikling av byrommene i Bodø. Først og fremst ba de om at ungdommen må få være med i prosessene som former byen. Sentrum er for preget av tunge, lukkede bygg og har få tilbud til barn og unge. I bydelene er tilbudet bra, men i utbyggingsområdene utenfor sentrum er tilbudet dårlig.

De ønsker mer grønne områder og ber om at parkene som er nedslitte, gjøres mer attraktive gjennom nye program og mer intens drift. Bodø må få bysykler og et sammenhengende nett av sykkelruter. Det bør settes opp oppslagstavler/infotavler i sentrum der events kan annonseres. De foreslo et amfi ved havnepromenaden, basketbaner i sentrum og en "digital vegg" for kunst som barn lager. På bystranda i Veivika etterlyste de ny sand! De ba om at barn og unge ble trukket med i utviklingen av kulturkvartalet.

Synlige voksne som bryr seg og velkomne og godtatte ungdommer er deres viktigste ønske for fremtidens Bodø.



**Lars Halleraker** fra Norsk form orienterte om ByLAB programmet som Norsk form har under utvikling. Det søker å fremme et inkluderende lokalmiljø med særlig vekt på barn og unge i stedutviklingen. Programmet søker byer og tettsteder med mellom 5 og 100 000 innbyggere og vil gjerne ha med byer fra nordnorge. Programmet søker å bidra til bedre medvirkningsprosesser ved å utvikle metoder for innbyggerinvolvering og for å kommunisere av planer. De arrangerer studieturer og har egen nettside: <http://www.norskform.no/Temaer/Byutvikling/>

Byplansjef **Jørn Roar Mo** i Bodø kommune understreket behovet for en offentlig politikk knyttet til utvikling av byrommene i Bodø. En politikk som gir forutsigbarhet for utbyggerne og gir attraksjoner til innbyggere og besøkende. Bo, trives og investere er stikkord for en vellykket utvikling av Bodø sentrum. Uterommene har fått og kommer i økende grad til å ha betydning for byenes konkurransevne.

Bodø har et svakt bysentrum og det svekkes ytterligere gjennom utbygging i utkantene av byen. Sentrum er imidlertid byens identitetsbærer og kan strykes gjennom en aktiv politikk for bedre byrom. Stikkord for en slik politikk kan være tilgjengelighet, handel og opplevelseskvalitet. Det må utvikles nye torg og plasser som kan bli tydelige målpunkter i byen og det må bli mer offentlig og privat service i sentrum. Det skal være plass for alle, man må utvikle de solfylte stedene, finne måter å skjerme for vind. Det må lages attraktive opplevelsespunkter med tydelige og gode forbindelselinjer. Byens aktive havn er en av Bodøs viktigste kvaliteter som må få en sentral plass i Bodøs byromstrategi.



# WORKSHOPENS OPPGAVER

## DEL 1

### GRUPPE 1 - Strategiske byromsprosjekter

- A. Hvor ligger de strategiske prosjektene som kan være motorer i utviklingen av Bodø sentrum?
- B. I hvilken rekkefølge kan og bør prosjektene utvikles?
- C. Hvordan henger utviklingen av byrommene utvikles slik at sammen med bruken av byen brukes mer?
- D. Hvordan kan prosjektene komme i gang?
- E. Hvordan påvirker prosjektene overordnede mål om å utvikle kvalitet og identitet?
- F. Hvilke prosjekter kan være motorer i utviklingen av Bodø?

### GRUPPE 2 - Byrommenes roller og hierarki

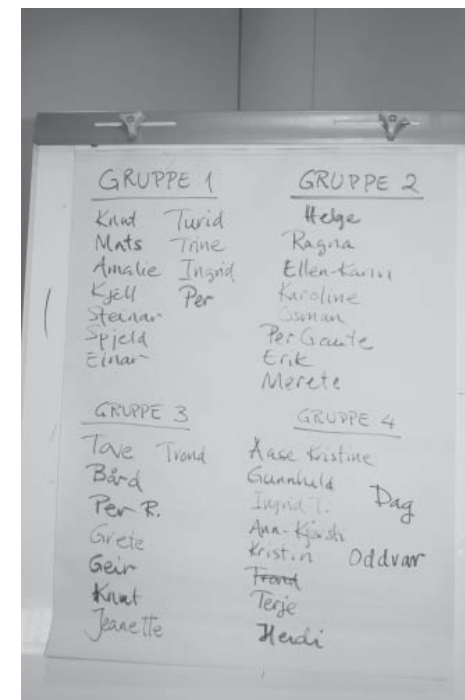
- A. Hvordan brukes byrommene i dag?
- B. Hvordan kan byen få et repertoar av ulike byrom?
- D. Hvordan påvirker funksjoner byrommenes rolle?
- E. Hvordan kan byrommene spille sammen i en større helhet?
- F. Hvordan knyttes kan byrommene knyttes sammen?
- G. Hvordan kan et system av plassrom gi byen nye kvaliteter?

### GRUPPE 3 - Vegetasjonskonseptet

- A. Hvordan kan vegetasjon brukes til å danne rom, struktur og sammenhenger i byen?
- A.B. Hvordan skal man bruke vegetasjon i sentrum og i randsonene?
- B.C. Hvordan kan man bruke vegetasjon i ulike sjikt i urbane rom?
- C.D. Hvordan kan man skape identitet, kvalitet og opplevelser med vegetasjon?
- D.E. Hvordan kan vegetasjon påvirke lokalklima og solforhold?
- E.F. Hvordan påvirker kan vegetasjonsbruken i sentrum forholdet tilforholde seg til landskapet rundt byen?
- F. Hvordan kan vegetasjon brukes til å danne rom, struktur og sammenhenger i byen?

### GRUPPE 4 - Uterom og bebyggelse

- A. Hvordan påvirker bebyggelsesstrukturen gater og byrom?
- B. Hvordan møter fasadene uterommene?
- C. Hvilke bygg har kvaliteter som tilfører uterommene noe?
- D. Hvordan bør fremtidige bygg forholde seg til uterommene?
- E. Hvor og hvordan bør eksisterende bygg endre program/form for å legge bedre til rette for byliv?
- F. Hvilke virkemidler har vi for å artikulere møtet mellom fasader og uterom?





## DEL 2

### GRUPPE 1 - Havnepromenaden

- A. Hvilken rolle har havnepromenaden i dag som byrom?
- B. Hva er havnepromenadens kvaliteter?
- C. Hva er havnepromenades funksjon?
- D. Hvordan bør havnepromenaden utformes?
- E. Hvordan kan havnepromenaden bli en attraktiv turløype og et sted for rekreasjon og opphold?

### GRUPPE 2 - Byrommene

- A. Hvilke type byrom vil tilføre byen nye kvaliteter og opplevelser?
- B. Hvordan kan byrommene påvirke bystrukturen?
- C. Hvordan kan byrommene bidra til at byen innbyr til bevegelse og opphold?
- D. Hva gir byrommene identitet og særpreg?
- E. Hvordan påvirker byrommenes størrelse, rolle og funksjon?
- F. Hvordan kan arrangementer og events påvirke byrommenes rolle?
- G. Hvordan påvirkes byrommene i dag av trafikk og parkering?

### GRUPPE 3 - Gatene

- A. Hvilken rolle spiller gatene i dag som byrom, og hvilken rolle kan de spille i morgen?
- B. Hvordan kan gaterommene påvirke bystrukturen?
- C.B. Hvordan påvirker trafikk og parkering gatene?
- D.C. Hvordan påvirker sentrumsfunksjonene gatene?
- E.D. Hvordan bør gatene utformes?
- F.E. Hvordan skapes kvalitet og identitet i gatene?
- G.F. Hvordan kan gatene invitere til en tur i byen?

### GRUPPE 4 - Ransonene

- A. Hvilken rolle har ransonene som byrom?
- B. Hvilke kvaliteter har ransonene i Bodø?
- C. Hvor er inngangene til byen?
- D. Hvordan kan ransonene fungere som overgangssone mellom byen og området rundt?
- E. Hvordan bør ransonene utformes?
- F. Hvilke identiteter og kvaliteter kan forsterkes i ransonene?

## GRUPPE 1 :

# STRATEGISKE BYROMSPROSJEKTER

Under den første delen drøftet gruppa ulike pågående planprosesser og sentrums "rolle". Bodø sentrum, som mange andre norske byer, kjemper en kamp der de konkurrerer med bilbasert handel utenfor sentrumskjernen. Bodø sentrum har i liten grad mulighet til å konkurrere på likt grunnlag som kjøpesentre, og sentrum må derfor bygge på andre kvaliteter. Bodø sentrum har historie, med sterk tilknytning til havet. Bodø sentrum har også en aktiv kai der ulike skip legger til på ulike tidspunkter av dagen. De strategiske byromsprosjektene i Bodø sentrum ligger sterkt knyttet opp mot den aktive havnepromenaden.

Som diagrammene på side 11 og 12 viser er det ulike planer på gang som knytter seg opp mot havnepromenaden og sentrum :

### 1. Utfylling av havneområde og etablering av ny Hurtigruta-terminal

Planene er å tilrettelegge for nytt anløp for Hurtigruta nær Bodø jernbanestasjon. Det ble nevnt internt i gruppa at hurtigbåtene og bussterminal også burde lokaliseres hit for å samle all kollektivtrafikk på ett og samme sted og skape ryddig, og tydelig overgangsmuligheter mellom de ulike transportmidlene, noe det ble påstått at det ikke var i dag.

### 2. Nytt cruisebåt anløp

Planen legger opp til å anlegge nytt cruisebåt anløp i forbindelse til havnepromenaden og plassen ved Torvgata. Det ble drøftet om sikkerhetsgjerdene som settes opp når cruiseskipene ligget til havn vil hindre ferdsel langs havnepromenaden. Det ble påstått at det ikke var et problem.

### 3. Kulturkvartalet – Etablering av kulturhus og bibliotek

Planene ligger til rette for å etablere kulturhus og bibliotek på eksisterende parkeringsplass i sentrum. Gruppa var alle enige om at dette er et viktig ledd i sentrumsutviklingen, og byggene vil kunne være trekkplaster for brukere og aktiviteter i sentrum; Et viktig ledd i havnepromenaden.

### 4. Fisketorget

Parkeringsareal i tilslutning til havnepromenaden er tenkt opparbeidet som lokalt fisketorg som ledd i utviklingen av kulturkvartalet. Byfiskerne vil kunne selge fangsten til lokalbefolkningen, og det er tanker om å rive eksisterende gatekjøkken og bygge ny fiskehall.

### 5. Moloveien

Moloveien er et viktig bindeledd mellom sentrum og den populære moloen i Bodø. Moloveien bør opparbeides som en sammenhengende plass der biltrafikk er underordnet plassen.

### 6. Boliger i sentrum

Diskusjonen i gruppen gikk på hvordan folk skulle kunne trekkes til sentrum. Det ble deretter drøftet om det var mulig å etablere flere boliger i sentrum. Det ble uttalt at det er vanskelig å få barnefamilier til å bosette seg i leiligheter i sentrum, men at kommunen hadde en langsiktig boligfortettingsstrategi i to områder nær sentrum.

### 7. Inngangssonen til sentrum

Situasjonen rundt runkjøringen nær jernbanestasjonen er uoversiktlig. Det ble drøftet at dette området har potensiale til å oppgraderes. Sjøgata har et potensial som inngangsport. Gaten er bred og kan beplantes. Det ble også drøftet behov for bedre forbindelser mellom jernbanestasjonen, den nye hurtigruteterminalen og havnepromenaden.



## GRUPPE 1 :

# HAVNEPROMENADEN

Under den andre delen drøftet gruppa havnepromenaden. Havnepromenadens hovedmål bør være en aktiv og trygg promenade som del av et større nettverk i Bodø. Kaifunksjonen skal ivaretas og konflikter mellom profesjonelle brukere, lokale innbyggere og turister skal unngås. Det er viktig å få til et samspill mellom havnepromenaden og tilliggende byrom.

Gruppa hadde en diskusjon rundt kvalitetene i sentrum i dag. Noen av punktene som ble nevnt var bl.a:

- Opplevelse av vær og vind på moloen. Bølgesprut som slår over moloen.
- Utstilling av båter langs havnepromenaden i dag.
- Aktiv kai; Båter legger til og legger fra. Havnepromenaden endrer stadig karakter og romlighet.
- Aktiv havn; En jevn aktivitet i havnebassenget.
- En sammenhengende og offentlig tilgjengelig havnepromenade.
- En rekke åpninger mellom havnepromenaden og den øvrige byen.

Gruppa så for seg tiltak som kan gjennomføres umiddelbart og tiltak som bør være målsetninger på sikt:

### UMIDDELBARE TILTAK:

- **Generell opprydding.** Mye av plassrommene og deler av havnepromenaden blir i dag benyttet som parkeringsplass. Betonggriser skal kontrollere bilferdsel men skaper til gjengjeld et uryddig uttrykk.
- **Etablere et lysprogram for promenaden.** Dette kan bidra til en større sikkerhet langs promenaden. En god ide som ble nevnt var å lyssette kaikanten som i dag er malt gult. Andre forslag var å etablere en lysvandring; en lysfestival?
- **Ulike typer informasjon tilknyttet promenaden.** Et forslag var å opprette dagsaktuell informasjon; Hvilke skip kommer i løpet av dagen, og hva skjer i byen? Et annet forslag var å opprette informasjon om Bodøs historie og pågående planprosesser. Informasjonen kunne være plansjer/skilt og også digital; Internett/IPhone App..
- **Møblering og fargebruk.** Maling på eksisterende betongdekke kunne definere ulik ferdsel og soneinndeling. Det er viktig at ikke syklende kolliderer med arbeidende eller gående. Møblering er også et viktig ledd i utviklingen av en aktiv promenade. Møbleringen kunne ha spennende farger og egen design som gir promenaden identitet.

- **Havnelageret.** Bygget ble objekt for en interessant diskusjon. Lageret ligger tomt og er i kommunens eie i dag i påvente av utvikling som hotell. Diskusjonen gikk langt i hvordan lageret kan tas i bruk umiddelbart for å aktivisere promenaden. Forslag som ble nevnt var bl.a. bakeverksted, ungdomsklubb og gjenbruksmarked. Det viktige er at den midlertidige bruken ikke legger hindringer for fremtidig utvikling av tomta.

### TILTAK SOM KAN GJENNOMFØRES PÅ SIKT:

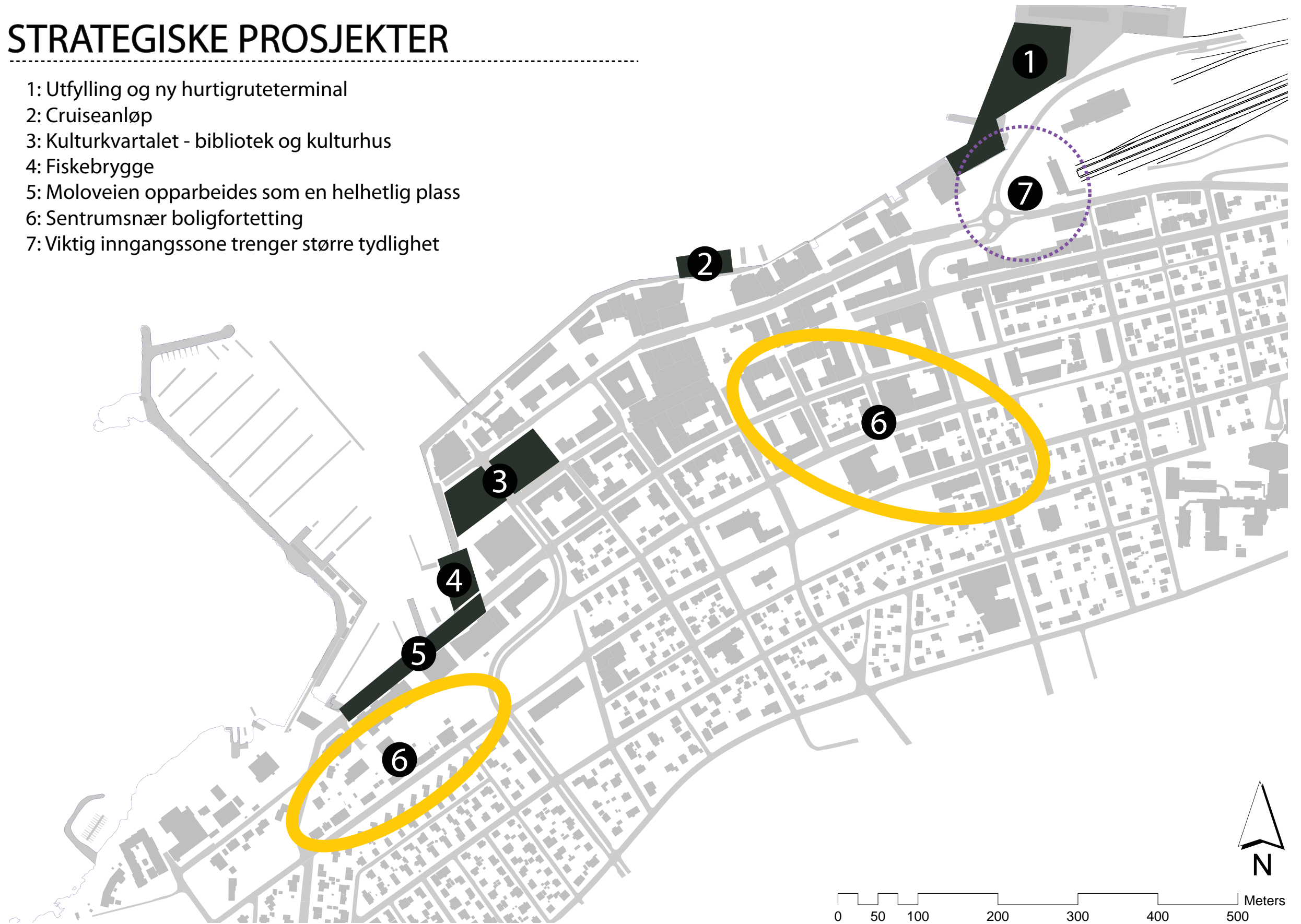
- Nedtrapning til sjøen på strategiske områder
- Opparbeidelse av plassrom/allmenninger som knytter seg opp mot promenaden.
- Videreutvikle lysprogrammet. Kan det være mulig å etablere lysinstallasjoner som kan lyse opp viktige punkter?
- Andre installasjoner, bl.a. lyd og vind på moloen
- Etablere offentlige toaletter
- Jobbe med vegetasjon i plassrom langs promenaden, samt å knytte denne vegetasjonen opp mot en overordnet grøntstruktur i sentrum.
- "Tuben", en undersjøisk tunnel, ble foreslått for å knytte moloen opp mot Nyholmen.





# STRATEGISKE PROSJEKTER

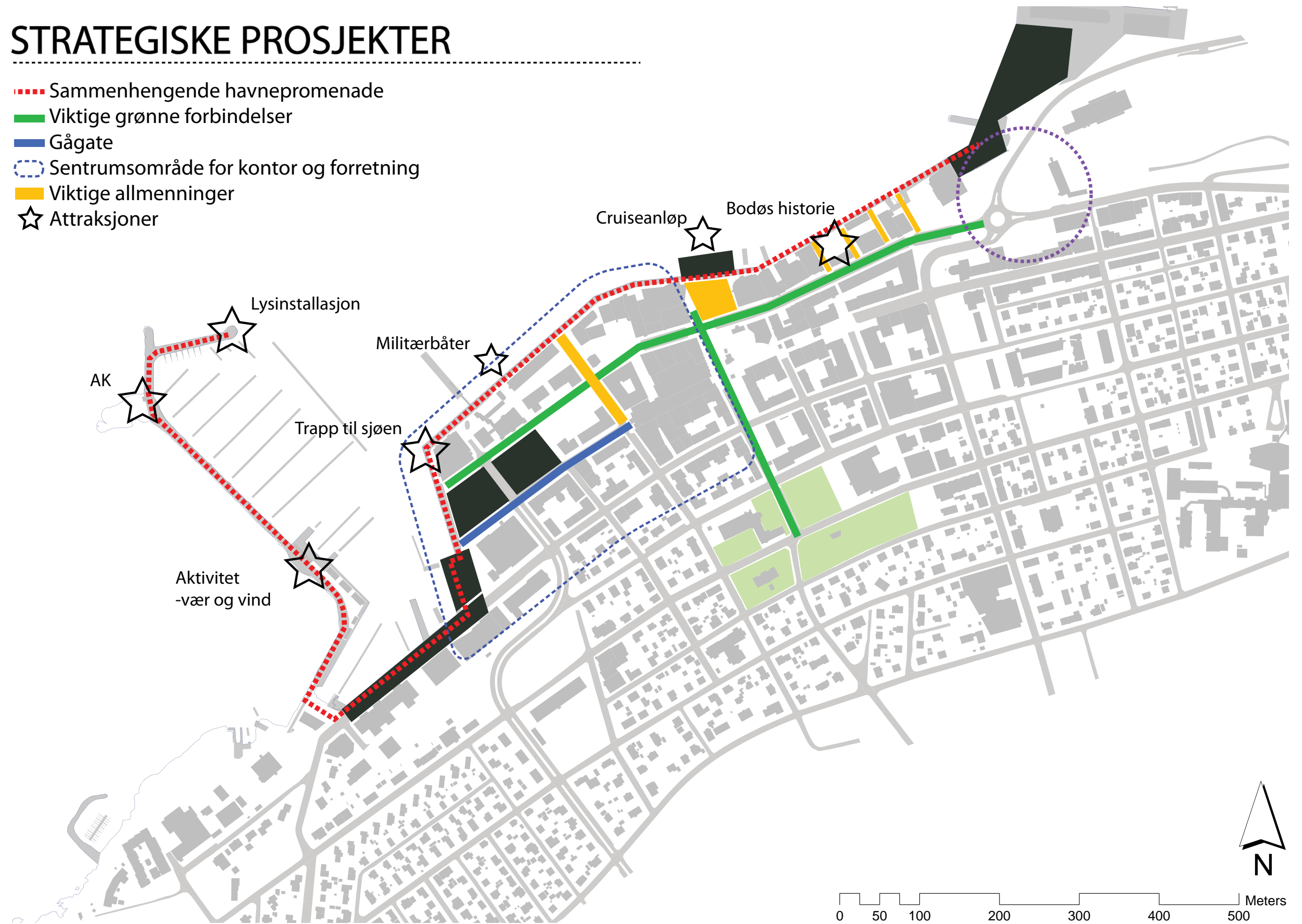
- 1: Utfylling og ny hurtigruteterminal
- 2: Cruiseanløp
- 3: Kulturkvartalet - bibliotek og kulturhus
- 4: Fiskebrygge
- 5: Moloveien opparbeides som en helhetlig plass
- 6: Sentrumsnær boligfortetting
- 7: Viktig inngangssone trenger større tydlighet



Figur 1: Strategiske prosjekter

# STRATEGISKE PROSJEKTER

- ..... Sammenhengende havnepromenade
- Viktige grønne forbindelser
- Gågate
- ⋯ Sentrumsområde for kontor og forretning
- Viktige allmenninger
- ☆ Attraksjoner



Figur 2: Strategiske prosjekter med forbindelseslinjer



## GRUPPE 2 :

# BYROMMENES ROLLE OG HIERARKI

### BYROMMENE I DAG

Bodø har et stort potensial for å utvikle gode byrom. Særlig tydelig er byrommenes tilknytning til akser/siktlinjer ned mot sjøen. Det er viktig at disse aksene opprettholdes og at det ikke bygges innenfor siktlinjene. En utfordring i Bodø er at byrommene er uklart definert og har uklare roller. Foruten Torget og Rådhusparken, så er det utydelig hva som er byrom. Bodø har mange potensielle områder for å etablere byrom. Det viktige i workshopen har vært å finne ut hvilke byrom man bør satse på. Andre tomrom kan bygges igjen for å styrke sentrumsfølelsen.

Det er viktig at nye butikker og sentrumsfunksjoner legges tett på byrommene. Når det etableres nye butikker og handelssentra utenfor disse, trekkes folk vekk fra sentrum. Og uten folk i gatene blir det ikke liv i byen.

Bodø har oppgradert flere byrom de senere årene. Parken rundt kirken og utenfor rådhuset står fram som et vellykket prosjekt. Rådhusparken strekker seg nedover mot torget i akse mot sjøen. Denne aksene er delvis gjenbygget. Det står en paviljong og hindrer sikt midt i aksene, og det er bygget et tilbygg som stikker ut nede ved sjøen.

Torget er fullt av møblering. Et sammensurium av paviljonger, kunstneriske prosjekter og plantekasser fyller opp byrommet. Byrommet er uklart definert og henger dårlig sammen med de andre byrommene langs siktaksene. Dette gjør at det føles langt å gå opp til Rådhusparken.

Glasshuset er et viktig byrom i Bodø. Det er åpent hele døgnet og takoverbygg gjør det mulig å slå seg ned her når det regner. Glasshuset ligger midt i dagens gågate og sperrer for sikt i gateløpet. Når du kommer fra sør oppleves Glasshuset derfor som enden på gågata. Selv om glasshuset er opplyst er det et av de skumleste stedene i Bodø på nattestid.

Gågata i Bodø er delvis vellykket. Det er vanskelig å få et godt overblikk og orientere seg i gågata da den er fylt opp med paviljonger og har glasshuset som en sperre midt i.

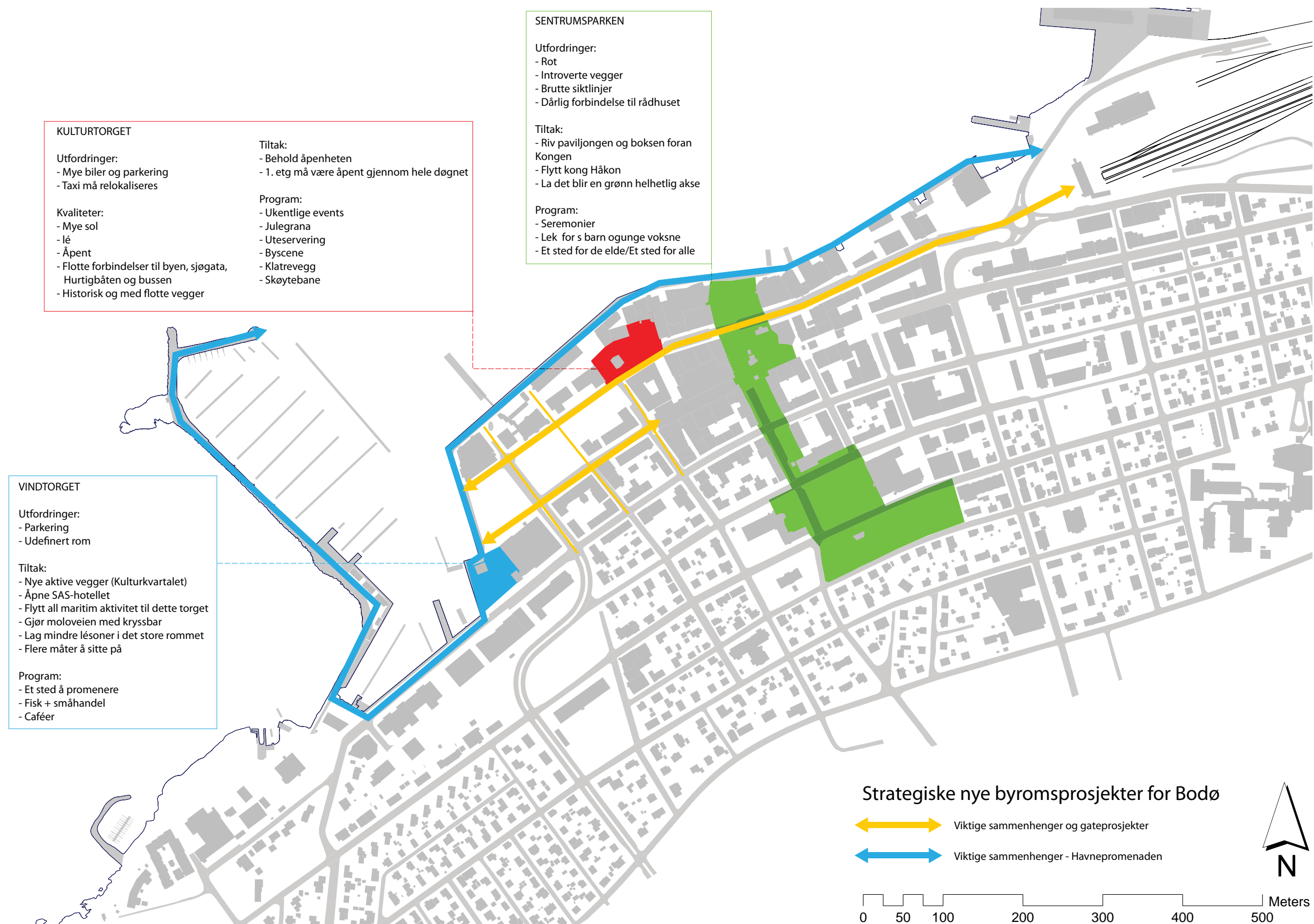
### INNSPILL I WORKSHOP

- **Gågata.** Tanken om å forlenge gågata helt til sjøen i sør er god. Gågata bør hovedsakelig gå fra glasshuset og helt til sjøen i sør. Det må legges flere butikker ut mot gågata.
- **Havnepromenaden** som byrom er et viktig prosjekt for Bodø. Her ligger en mulighet for å lage en sammenhengende promenade helt fra stasjonen i nordøst til moloen i sørvest. Havnepromenaden bør opparbeides som et alternativ til dem som ikke skal gå fra A til B i sentrum, men som ønsker å promenerer langs sjøen. Havnepromenaden ble behandlet i en egen gruppe på workshopen, men forholdet til byrommene for øvrig er viktig. Der de viktige byaksene møter promenaden bør det markeres slik at folk trekkes ned til promenaden og opp i byen.
- **Sjøgata** er i dag en bilvei. Gateløpet er åpent, og snittet er sjenerøst. Flere nye butikker har etablert seg langs denne veien. Sjøgata har et stort potensial for å utvikles til en bygata både for syklist, gående og biler. Sjøgata bør opparbeides som en flerfunksjonell gate med brede fortau og kantparkering. Gata vil i fremtiden bli en viktig sentrumsgate som tar imot folk som kommer med toget. Det er viktig at gata ikke planlegges som kun bilvei.
- **Kulturtorget.** Taxiplassen ligger i dag som et klart markert og lunt byrom. Her ligger polet, noe som er en magnet i byen. Plassen er i dag fylt opp med biler. Taxiplassen er historisk et viktig byrom i Bodø og har stort potensial til å bli et nytt flott byrom med en historisk forankring.

Taxiplassen bør opparbeides som torg for handel og kultur. Plassen med sin beliggenhet og kontakt med sjøen er et strategisk prosjekt som vil styrke sentrum. Plassen bør ha ukentlige events og en scene som kan brukes til skøytebane om vinteren. Plassrommet bør holdes åpent og ikke fylles til med små installasjoner slik som situasjonen er på Torget i dag.
- **Sentrumsparken** som en grønn akse med aktivitetspark mot sjøen. Parken rundt kirken og utenfor rådhuset er et flott grønt byrom og bør være det i fremtiden. Aksene ned mot sjøen bør ryddes opp i og forsterkes som en grønn akse. Torget vil ligge utenfor det nye sentrum og bør henge sammen med Rådhusparken ved at det opparbeides som en grønt og frodig byrom, (uten at trær ødelegger sikten mot sjøen). Paviljongen må flyttes slik at den ikke hindrer sikt.

Byrommet mellom torget og sjøen bør også behandles som en grønn park slik at hele aksene i Torggata fremstår grønn. I møtet med havnepromenaden kan det legges opp til aktivitet slik at ungdommen begynner å bruke sentrum på en ny måte. Sandvolley og basket var forslag til aktiviteter.
- **Vindtorget** kan være motto for Fiskertorget. Området mellom kulturhuset og sjøen blir et viktig byrom i fremtiden. Her bør det legges opp til et fisketorg for handel av ferske råvarer og annen småhandel samt caféer.





Figur 3: Byrom og roller



## GRUPPE 3 :

# VEGETASJONSKONSEPTET

### BRUK AV VEGETASJON I BODØ SENTRUM I DAG:

- Når man ser Bodø ovenfra vil man se et tydelig skille i bruk av vegetasjon mellom boligbebyggelsen sør for sentrum, (sør for Kongens gate) og Bodø sentrum. Mens eneboligområdene har en grønn karakter og fremstår svært frodig, har sentrum en mer grå karakter dominert av asfaltflater og tilfeldige parkeringsarealer. Det er plantet noe trær og busker rundt om i Bodø sentrum, men mange gater og byrom har sparsomt med vegetasjon, og dette gjør at sentrum i dag fremstår lite grønt og med et noe hardt preg.
- Av eksempler på eks. trær plantet i byen er relativt nyplantede lønnetrær i Dronnings gate, noe lønn ellers rundt om, ulike trær rundt torget og i Storgata og Torvgata, svenskeasal og syriner i Torggata ned mot sjøen, og hengebjørk langs Bankgata. Det er flott bruk av svenskeasalsom allétrær langs innfartsåren Hålogalandsgate inn til sentrum. Det er også nylig plantet svenskeasal langs jernbanegata, men plantingene er ennå ikke gjennomført helt inn til sentrum og Sjøgata.
- Det er få grønne lunger innad i sentrum av Bodø, bortsett fra Torggata med Kongeparken. Ellers ligger de grønne lungene i overgangen mellom eneboligområder og sentrumsbebyggelse. Eksempler på disse er den langstrakte Bankgataparken, (visstnok lite brukt i følge gruppa), Orrestadparken, Pelle Molins plass, og Rådhusparken. Litt lenger unna sentrum ligger den større Rensåsparken, en svært populær og mye brukt folkepark.
- Det ble spesielt påpekt av ungdomsrepresentantene på seminaret at de ønsket et grønnere sentrum.

### INNSPILL I WORKSHOP



- Bodø sentrum i dag fremstår som noe utflytende til tross for kvartalsstrukturen.  
  
Mer bruk av gatetrær/vegetasjon kan bidra til å:
  - "stramme opp"/understreke kvartalsstrukturen og gjøre byen mer lesbar
  - skape en grønnere by, både estetisk og miljømessig. Bidra til å håndtere mer overvann lokalt.
  - skape en rikhet av opplevelser når man beveger seg rundt i sentrum
  - bidra i identitetsskapningen til byen
  - skape lésitasjoner, det blåser ofte og kraftig i Bodø.
- Forslag om at havnepromenaden skal bli en "grønn promenade", ha en grønn karakter med bruk av vegetasjon. Langs promenaden bør det anlegges byrom med innslag av vegetasjon. Forslag til steder for slike byrom var en grønn taxiholdeplass ved hurtigbåtkaia, grønt byrom/park ved den gamle taxiholdeplassen/havnelageret, (her er det også lunt), og park i enden av

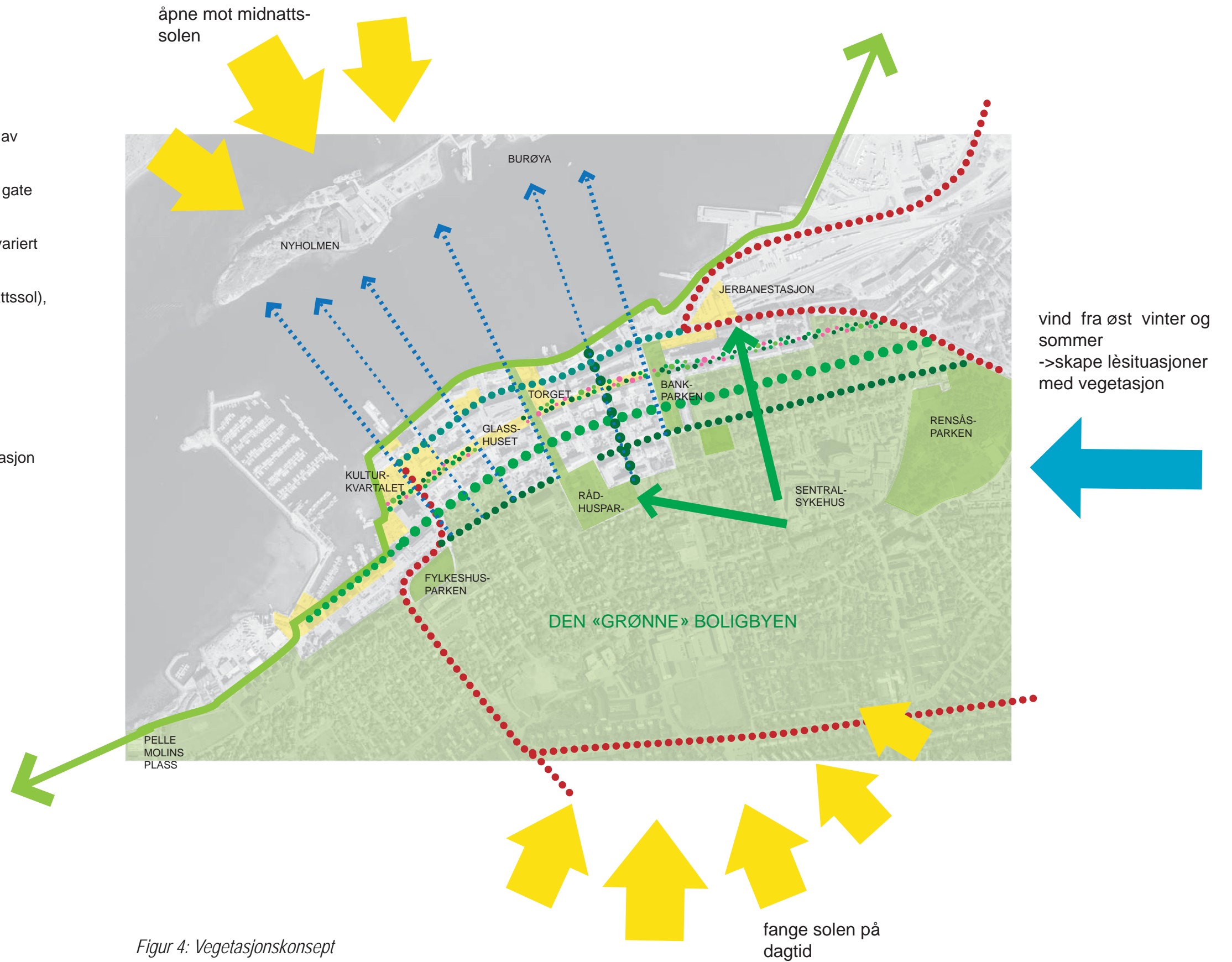
Torggata ned mot sjøen der det er parkering i dag.

- Mange av gatene bør suppleres med flere gatetrær, videreføre alléer, som bl.a. rekken med lønnetrær langs Dronningens gate i begge retninger og på begge sider. Sjøgata er en bred gate hvor det også burde gis rom for gatetrær.
- Innkjøringen fra øst til krysset ved jernbanestasjonen bør tydeliggjøres med bl.a. gatetrær. Området rundt jernbanestasjonen og Sjøgata trenger oppgradering og det bør markeres at man har ankommet sentrum med bl.a. vegetasjon som virkemiddel.
- Forbindelsen fra Bankparken og ned til jernbanestasjonen må bli tydeligere, gjerne med bruk av vegetasjon.
- Man må ivareta og være forsiktig med for mange ruvende og store trær i viktige siktakser, som for eksempel Professor Schyttes gate. Her er det sikt mot Nyholmen, Landegode og Midattssol. Det er også viktig å ivareta sikten langs Storgata og ut til moloen. Siktaksen langs Torggata og ut til Nyholmen må også tas hensyn til. Sandgata er også en viktig siktakse.
- Det er flott med bruk av svenskeasal i randsonene rundt sentrum, innad i sentrum bør man satse på annen og variert bruk av vegetasjon som tåler bymiljø og Bodøs klima.
- Vegetasjon bør brukes i ulike sjikt i sentrum. I tillegg til gatetrær bør det benyttes busker/hekker for å skape le og rom. Stauder som tåler snølagring er kanskje en ide ved parkeringsplasser/ steder for snøopplag.
- Det er viktig å fange sola der den er i sentrum, og i den forbindelse være bevisst ved bruk av trær.
- Bevisst og egenartet bruk av vegetasjon kan gi sanseopplevelser og skape identitet. Kanskje skal man understreke det vindutsatte Bodø med vegetasjon som skaper lyd i vinden eller duftene og blomstrende planter hvor gode dufter spres med vinden? Kanskje mer bruk av syrin? Eller hva med osp? Hardføre, tøffe roser? Folk er også generelt svært glad i blomster, mer blomstrende vekster i sentrum er ønskelig, både i form av buske, trær, sommerblomster og stauder.
- Vegetasjon i sentrum bør ha en annen karakter enn landskapet rundt byen. Vegetasjonen i byen bør ha en mer raffinert, "bypreget/urban" karakter enn naturområdene rundt byen.
- Vegetasjonsbruken i sentrum bør være variert. De ulike gatene og byrommene bør ha ulike vegetasjonsbruk, dette vil skape et mangfold av opplevelser og bidra til å gi de ulike byrommene egenart og gjenkjennbarhet.

# VEGETASJONSKONSEPT

## Premisser og forslag til utvikling

-  Grønn promenade langs sjøen med innslag av vegetasjon
-  Enkel rekke med gatetrær, ulike typer i hver gate
-  Dobbel rekke med gatetrær
-  Gate for myke trafikanter, et parkdrag med variert vegetasjon
-  Viktig siktakse, (mot fjordlandskap og midnattssol), som må ivaretas
-  Trær langs innfartsårer
-  Behov for «grønn» gangforbindelse
-  Eksisterende og fremtidig byrom med vegetasjon
-  Eksisterende og fremtidig bypark



Figur 4: Vegetasjonskonsept



## GRUPPE 3 :

# GATENE

### GATENE I BODØ SENTRUM I DAG:

- Gatemønsteret er et resultat av Sverre Pedersens opprinnelige byplan, kjennetegnet med sin kvartalsstruktur.
- Viktige akser strekker seg fra eneboligområdene i sør og ut til sjøen og det omkringliggende fjordlandskapet. Disse aksene knytter Bodø til landskapet rundt og bidrar til Bodøs identitet.
- Gatene fremstår i dag som noe like i sin utforming; det er spredt vegetasjon men hovedinntrykket er en by hvor biler, asfaltflater, parkering og betonggriser dominerer.
- Kollektivterminalen skal etter hvert flyttes til Dronningens gate, og det er plantet gatetrær langs den ene siden av denne gata.

### INNSPILL I WORKSHOP

#### • **Bilkjøring**

- Mange kjører inn til Bodø sentrum, og slik vil det trolig være i framtiden også. Det er behov for flere parkeringshus i utkanten av sentrum for å skape et mer bilfritt sentrum. Forslag til fremtidige underjordiske parkeringshus er det planlagte p-huset i svingen ved Fylkeshuset og et parkeringshus under Bankgateparken. Denne parken ikke mye brukt i dag, og det foreslås en ny park på dekke over p-garasje. P-hus her ble godt mottatt ved felles gjennomgang mens det er noe skepsis til p-garasje ved Fylkeshuset, da man frykter dette vil bli et dominerende og lite landskapstilpasset inngrep. P-hus ved jernbanestasjonen ble også foreslått men dette ble ved felles gjennomgang ikke sett på som et egnet sted av praktiske årsaker.
- Biltrafikk bør kanaliseres til utvalgte gater for å få en mest mulig bilfri sentrumskerne. Sjøgata som knytter seg på Hålogalandsgata er en viktig gjennomfartsåre for bil i sentrum og den må derfor opprettholdes som bilgate, Den må imidlertid få et mer miljøgatepreg hvor også de myke trafikantene har en plass.
- Et nytt gatesnitt for Sjøgata med ca 16m bredde ble skissert. Det legges her opp til 4m bredt fortau på solsiden på nordsiden av veien med 1m møbleringssone langs fasadelivet. Deretter 2,5m bred gateparkering med trær innimellom, 7 m kjørebane og 2,5 m bredt fortau på sørsiden.

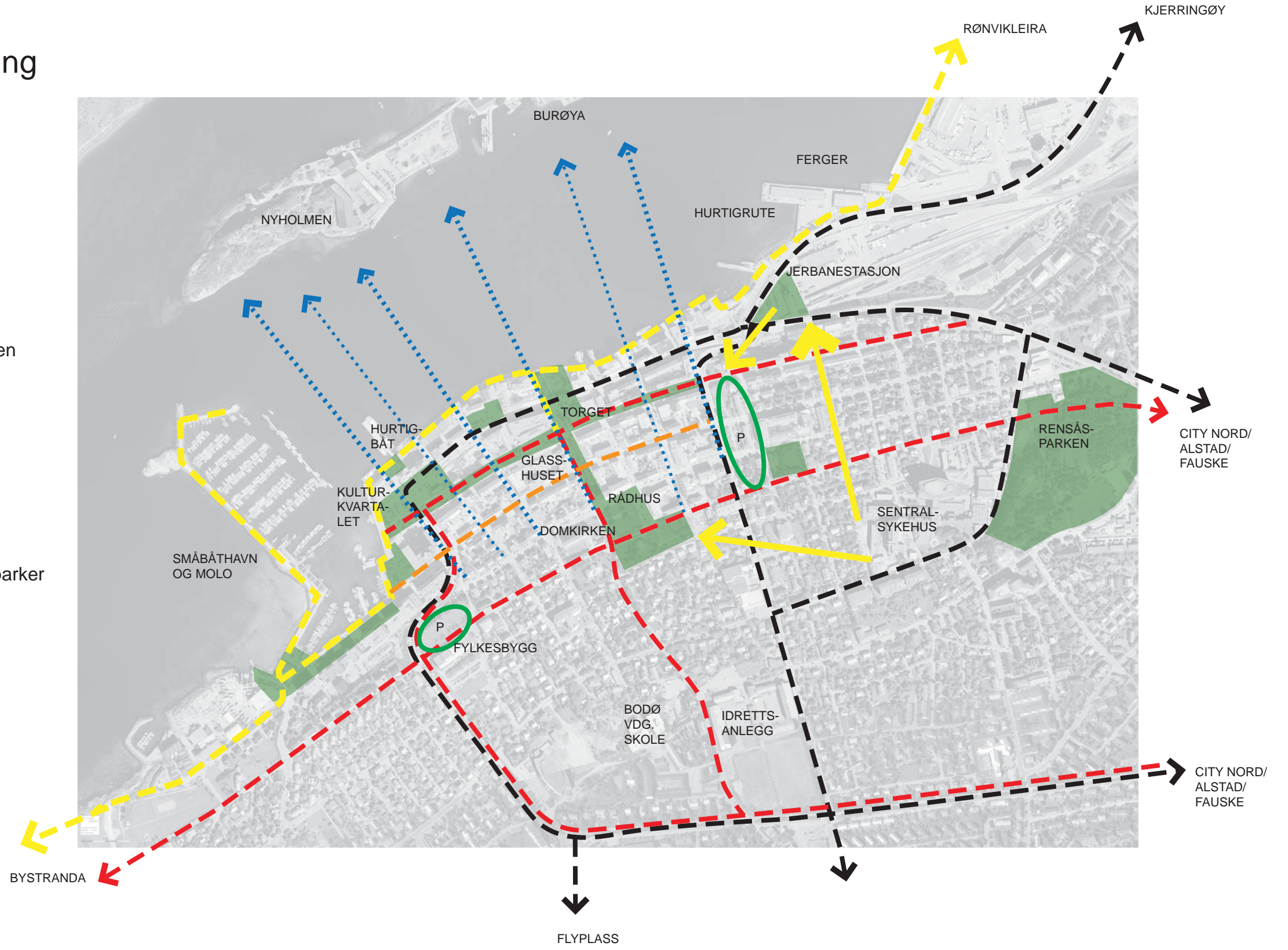
- Bankgata er også en viktig gate for bilkjøring i sentrum.
- Dronningens gate vil i fremtiden bli kollektivgata, og gatesnittet som ble skissert i workshopen hadde gatetrær på begge sider med fortau på 3m og 4m bredde i tillegg til 3m bred ventesone langs kjørebane.
- Kongens gate ble også trukket fram som en bilgate, men kanskje skal den gjøres vennligere med flere gatetrær.
- **Sykkel- og gangtrafikk**
  - Det foreslås en forlengelse av Storgata som tilnærmet bilfri eller helt bilfri gate østover til Sjøgata ved Snippen. En bilfri gate fra Snippen i øst til fisketorget ved SAS-hotellet kan være et overordnet mål. Det bør innlemmes sykkeltrasé langs denne gata. Storgata kan utformes som en "grønn streng" for myke trafikanter gjennom byen fra øst til vest og sjøen med fisketorget og det nye kulturhuset. Variert bruk av vegetasjon som et parkdrag, med både ulike trær, blomstrende stauder og busker langs denne gata vil gi denne gata identitet og kvalitet.
  - Sykkeltrasé langs Prinsens gate fra Rensåsparken til Bystranda er også en åre som må prioriteres.
  - Sykkel/gangforbindelse som en forlengelse av den grønne Torggata til idretts/fotballanlegget ved Hålogalandsgata bør også tydeliggjøres.
  - Det påpekes også at det er behov for en tydeligere gangforbindelse mellom sykehuset og sentrum. Kanskje skal denne hekte seg på Prinsens gate eller knytte seg til den fremtidige "grønne strengen" Storgata, via enten Biskop Kroghs gate, Urtegårdsgata eller Nøstgata. Det er i dag vanskelig å skjønne for besøkende på sykehuset hvordan de skal komme seg til sentrum.
  - Torggata bør tydeliggjøres som et sammenhengende parkdrag/grønn gate fra Rådhusparken til sjøen. Dagens parkering her bør innskrenkes eller fjernes.
  - Det bør settes av plass til masse sykkelparkering i sentrum for eksempel ved det kommende kulturhuset.

# GATER

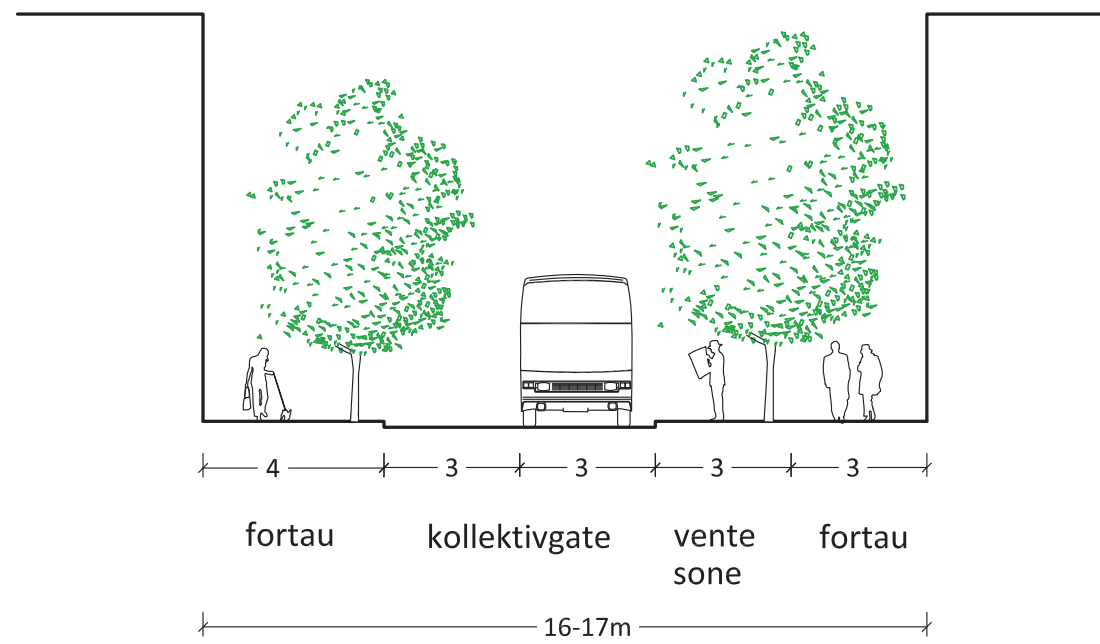
## Premisser og forslag til utvikling

### HOVDÅRER:

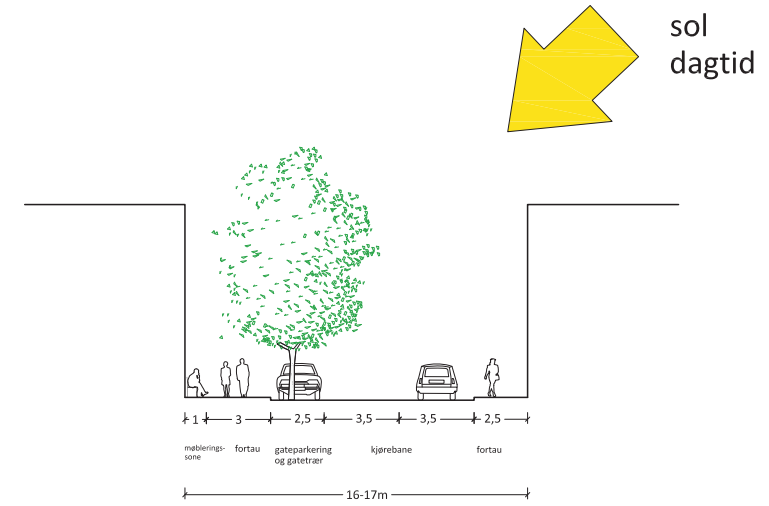
- Havnepromenade
- Sykkellåre evt. også gangåre
- Kjørveg
- Kollektivgate
  
- ..... Viktig siktakse mot øyer og midnattsolen
  
- P Nytt underjordisk parkeringsanlegg med park på toppen
  
- ➔ Behov for bedre gangforbindelse
  
- Eksisterende og fremtidige byrom og parker



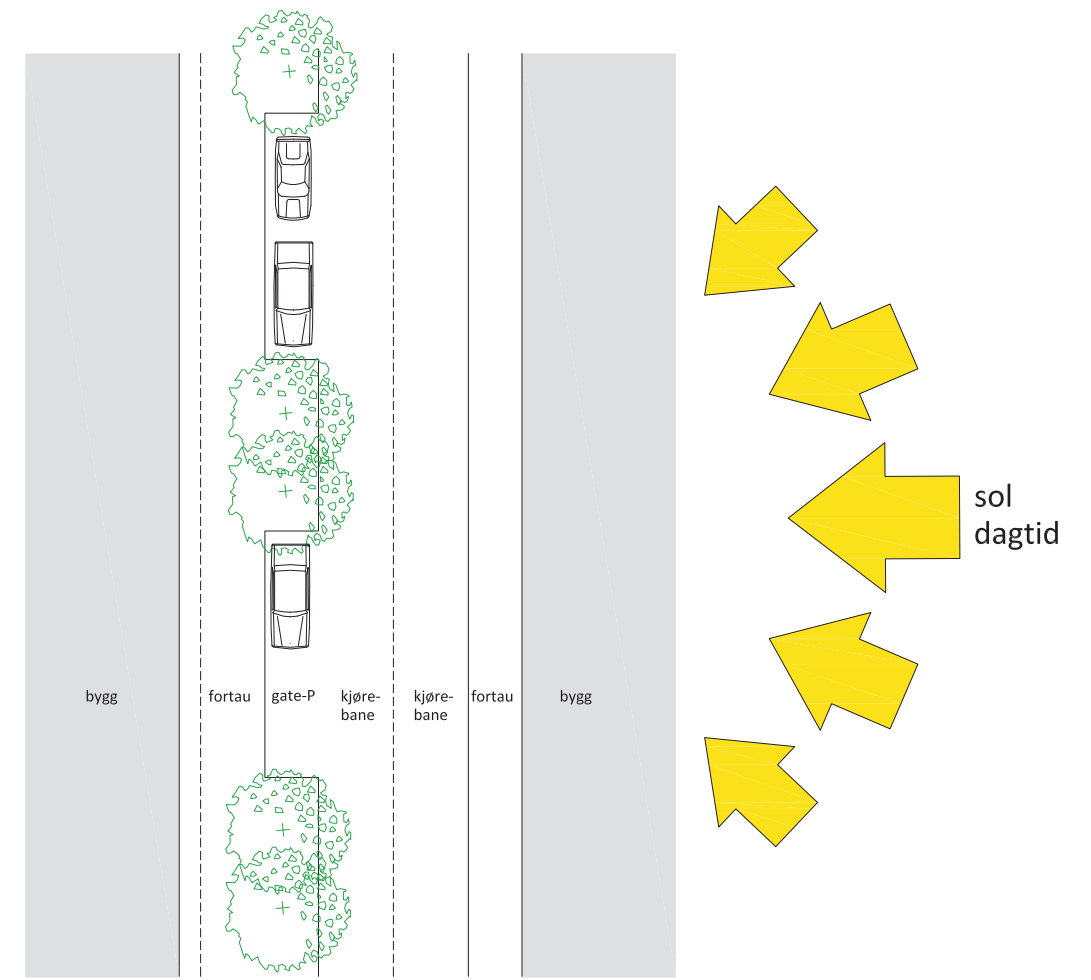
Figur 5: Gatestruktur



PRINSIPIELT SNITT - DRONNINGENS GATE  
m= 1:20



PRINSIPIELT SNITT - SJØGATA  
m= 1:20



PRINSIPIELL PLAN - SJØGATA  
m= 1:20

Figur 6: Utvalgte gatesnitt



## GRUPPE 4 :

# RELASJON UTEROM OG BEBYGGELSE

### DISKUSJON

Gruppen startet arbeidet med å diskutere hvilke byrom man mente var de viktigste i Bodø og ledet dette videre til å diskutere hvilke kvaliteter som etablerte disse byrommene. Det ble tidlig klart at man opererer med ulike typer byrom, og at noen, slik som plassen mellom domkirka og rådhuset, har andre behov og en annen logikk enn torget og Storgata. Plassen ved domkirka er definert ved byggene som grenser til, og det er ikke nødvendig med et høyt aktivitetsnivå her. Likeledes er havnepromenaden et byrom med ro. Storgata og torget er derimot avhengig av høy aktivitet og intensitet for å fremstå som attraktive byrom.

Det var stor enighet om at lukkede fasader og "bakgårdsopplevelse" ikke ga gode byrom, og at det som skjer i 1. etasje på et bygg er avgjørende for opplevelsen av uterommet. I gaterom, slik som Storgata er bredden på fortauet viktig. Gruppen mente at man i Bodø i dag føler at biler er prioritert overalt fremfor myke trafikanter. Gruppen kom til at sammenhengende sekvenser for fotgjengere er viktige. Sekvensene knytter plassrommene sammen, og gir variasjon i intensitet og aktivitet.

Av mer konkrete resultater kom gruppa etter hvert til at sentrum godt kunne konsentreres og reduseres. Aktivitetsnivået trenger ikke å være like høyt over alt, så lenge man kan ha gode og aktive byrom i et avgrenset sentrumsområde.

Gruppen var tydelige på at mye av den nyere bebyggelsen i Bodø i dag har fasader som ikke gir en menneskelig skala på uterommene, men vindblåste korridorer. Byggene er høye og har fravær av henvendelse på gateplan. Inngangene er utydelige og få. Fasadene er slette og homogene. Ved bassenget/moloen der Egon er i dag kom det et konkret forslag om å skille gateløp og havn fra bebyggelsen og vegen med en grønn vegg. Man kan gjennom bruk av vegetasjon gi et motsvar til de store fasadene.

Dagens torg i enden av glasshuset ble trukket frem som velfungerende. Her ligger bygg som spiller på både ute- og innerom og skillet mellom viskes delvis ut. Gruppen diskuterte hvilke virkemidler som kan benyttes for å oppnå en slik utveksling mellom 1. etasje og gaterom. Materialvalg i belegg og at gulvet utenfor fortsetter inn i bygget er effektive virkemidler. At inngangsnivået flukter med uterommets nivå gavner både universell utforming og gir flytende overganger. Da blir byrommet som i et kjøpesenter, noe som også vil gi positiv effekt for handelsvirksomheten, det er ikke så stort et steg å gå inn i butikken. Likeledes kan aktiviteten i 1. etasje godt trekkes ut i byrommet, innenfor et avgrenset område. Dette fungerer til en viss grad på torget i dag.

Noe som fremstår uheldig i situasjonen på torget er paviljongene som deler opp gaterommet for mye og som gjør det trangt og uoversiktlig.

Grand Hotell trekkes frem som en svært positiv bidragsyter i sitt gaterom, da det etablerer en aktivitetszone foran seg. Gruppen mente dette var forbilledlig for hvordan et sentrumsbygg i Bodø bør fungere.

### KONKLUSJONER/ANBEFALINGER

- Sammenhengende fotgjengertraseer og godt dimensjonerte fortau er viktig for å skape en utveksling mellom bebyggelse og byrom.
- Døråpninger bør være tydelige og inviterende.
- 1. etasje bør være artikulert og gi fasaden en menneskelig skala og dimensjonering.
- Gulvnivå i uterom og 1. etasje bør, der det er mulig, harmonere. Dette er også i tråd med universell utforming.
- Gategulvet kan med fordel trekkes inn i bebyggelsen.
- I sentrumsgater og byrom bør der være hyppige inngangssituasjoner, dette gir aktivitet og sirkulasjon i uterommene.
- Lukkede fasader og bakgårdsopplevelse hører ikke hjemme i sentrum.
- Der bør jobbes strategisk med lyssetting og materialitet.
- Aktiviteten i 1. etasje bør med fordel trekkes ut i byrommet, innenfor et avgrenset område, der kan godt være markeringsfelt i gateløpet.



## GRUPPE 4 : RANDSONER

### DISKUSJON

Grappa diskuterte begrepet randsoner for å klarlegge hva man egentlig la i det. Man kom til flere konklusjoner men det var enighet om at randsonens byrom var de som gir adkomst til byen og leder inn mot sentrum. I tillegg finner man i randsonen mange større funksjoner som krever tilgjengelighet. Som et eksempel ble det trukket frem at koblingen mellom byen og sykehuset ikke finnes i Bodø i dag. Sykehuset er vanskelig å finne frem til.

Gruppen kom opp med ideen om "innlandspromenaden" som en sammenhengende gang- og sykkelkobling mellom parken og stranda. Langs denne finnes både sykehus og andre viktige punkter. Traseen kunne bli opparbeidet parallelt med havnepromenaden, med hvilepunkter og benker, tydelig markering i gategulv og ved beplantning samt belysning.

Randsonens uteområder er i mye større grad sammensatt av private områder enn i sentrum. Sentrum er det offentlige, randsonen det private. Randsonen er en buffer for byens fremtidige vekst. Grappa mente at terrengspranget som også ligger mellom SAS-hotellet og Fylkeshuset til dels naturlig avgrensner byen fra randsonen. Sentrum slutter i dag før det når jernbanen, der bør planlegges slik at jernbanestasjonen i fremtiden blir en del av sentrum, ikke randsonen, som det oppleves i dag.

Bygging i randsonen må også forholde seg til gatelivet. Mye bebyggelse i Bodø blir utført med svært høy grunnmur, som gir triste gatesituasjoner. Grappa mente en urban randsoner bør preges av innsyn til fantastiske bakgårder og levende fasader.

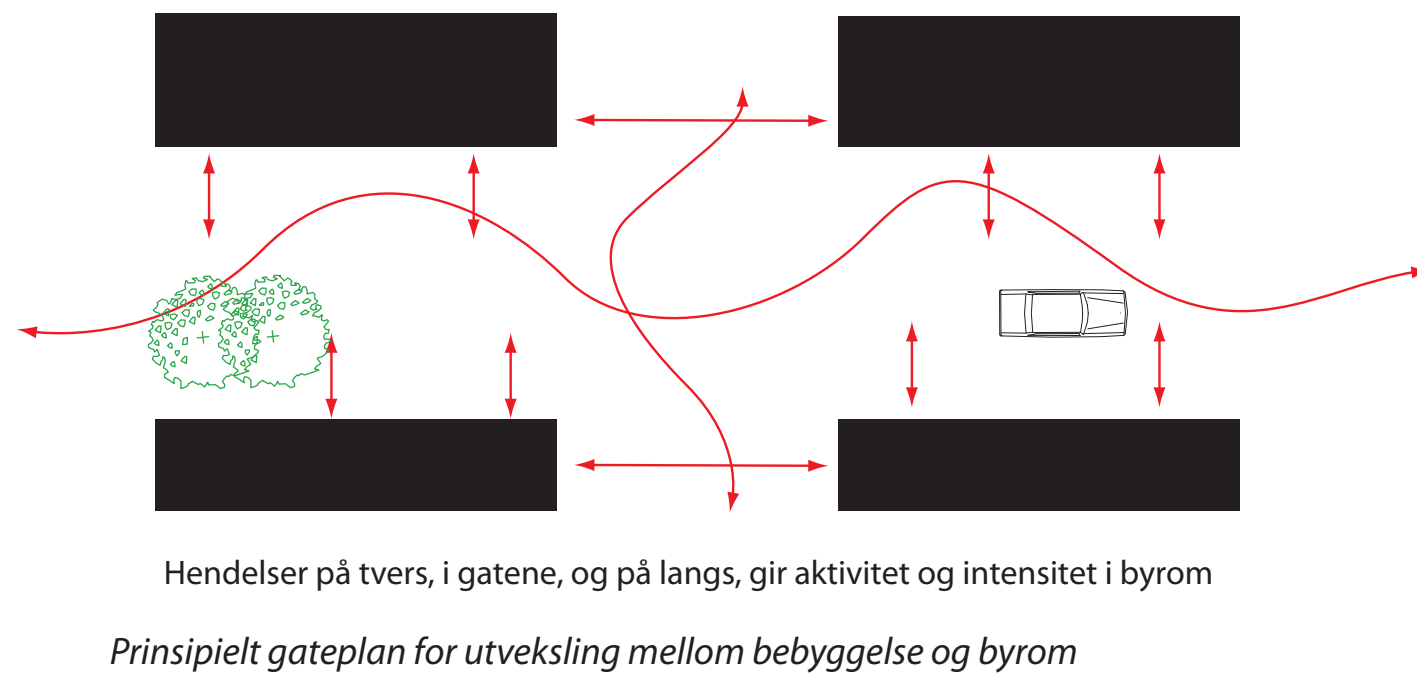
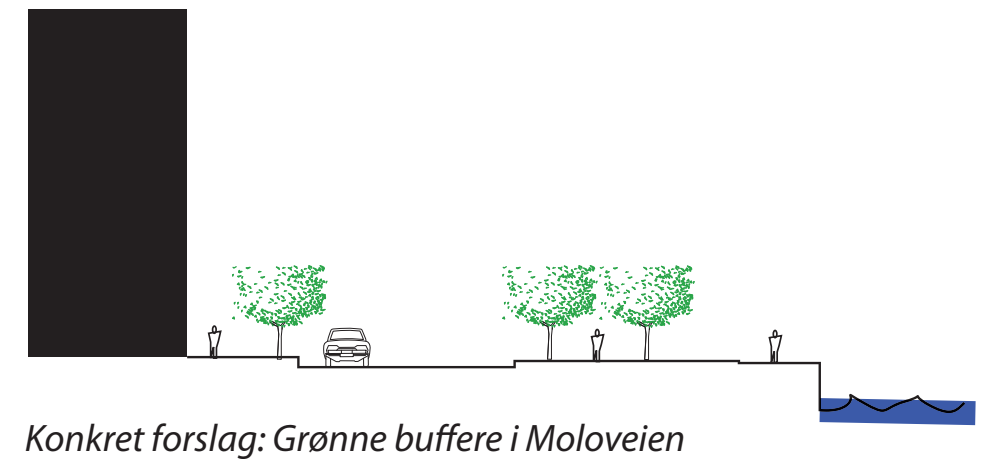
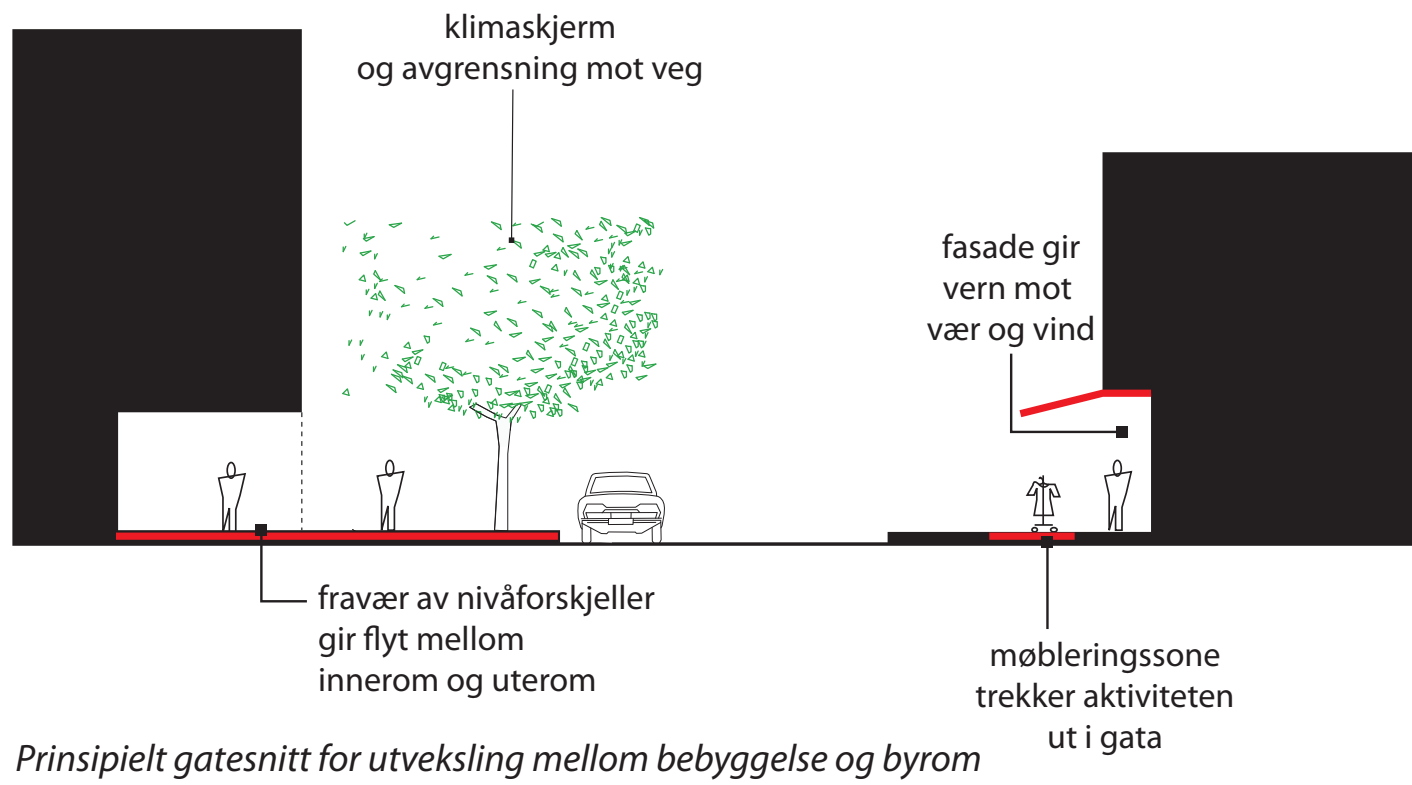
Parkeringskjellere, svalganger og "baksider" mot gatene er ikke ønskelig.

### KONKLUSJONER/ANBEFALINGER:

- Det bør i randsonen etableres tydelige gang- og sykkeltraseer mellom viktige punkter.
- Det bør utarbeides et eget skilt- og belysningsprogram for traseene i randsonen.
- Vandringssoner og traseer bør markeres i gategulvet.
- Trær bør markere promenadene.
- Det bør etableres en stasjonspark ved jernbanen.
- Fasader i en urban randsoner må forholde seg til gatemiljøet, ikke bygge mur mot det.
- Uterom i randsonen bør opparbeides bevisst differensiert, som private bakgårder eller of fentlige gaterom.
- Jernbanestasjonsområdet må bringes ut av randsonen og inn i sentrum.







Figur 7: Utvalgte gatesnitt



Figur 8: Randsoner og bystruktur

# DELTAKERLISTE

Navn	Adresse	Organisasjon	Stilling	Epost	Telefon
Ask, Øystein	Prestegården	Asplan Viak AS	Arkitekt	oystein.ask@asplanviak.no	92809369
Aspaas, Karoline	Fylkeshuset	Bodø Ungdomsråd	Foredragsholder	karolineaspaas@hotmail.com	952 51 722
Aune, Linda	Kommunehuset	Grane kommune	Beplantning	tone.larsen@grane.kommune.no	99241267
Austad, Jeanette	Christian VII gate 6	Asplan Viak as	Landskapsarkitekt	jeanette.austad@asplanviak.no	97542272
Badendyck, Nina	Fylkeshuset	Nordland fylkeskommune	Fylkeskultursjef	<a href="mailto:nina.badendyck@nfk.no">nina.badendyck@nfk.no</a>	
Bargel, Trond	Sigrid Undsets gate 44	Alstahaug kommune	Avd. ing.	trond.bargel@alstahaug.kommune.no	75075618
Bastholm, Dag	Fylkeshuset	Nordland fylkeskommune	Enhetsleder plan og miljø	<a href="mailto:db@nfk.no">db@nfk.no</a>	75650596
Berg, Ragna	Boks 560	Vefsn kommune, Teknisk drift	kommunegartner	ragna.berg@vefsn.kommune.no	75101889
Bolland, Annelise	Boks 319	Bodø kommune	arealplanlegger	annelise.bolland@bodo.kommune.no	75555212
Brattland, Kristin Hamran	Nygata 8	Rana kommune	Avd. landskapsarkitekt	kristin.hamran.brattland@rana.kommune.no	75145243
Brodersen, Einar	Misvær	Eldrerådet, Bodø kommune		ejbro@broadpark.no	41200176
Bø, Håkon B	PB 575	Helt Grønn AS	Sivilarkitekt	hakon@heltgronn.net	90536166
Cruickshank, Terje	Leif Aunesvei 4a	Venstre		terje.cruickshank@venstre.no	91391570
Ditlefsen, Erik	Areal og byggesak	Narvik kommune	Arealplanlegger	erik.ditlefsen@narvik.kommune.no	76913519
Dokmo, Linda	Ankerveien 31	Team Bodø KF	prosjektleder	linda.dokmo@teambodo.no	75555105
Edwardsen, Eivind	Postboks 203	Plan og teknikk	Enhetsleder plan- og teknikk	eivind.edwardsen@vestvagoy.kommune.no	76056110
Eliassen, Tove	Rådhuset	Alstahaug Kommune	Kommunegartner	tove.eliasen@alstahaug.kommune.no	75075000
Fagerbakk, Bård	Sentrumsveien 1	Hemnes kommune	Plansjef	baard.fagerbakk@hemnes.kommune.no	75197121
Fjellavli, Aksel	Flyplassveien 2	Elevorganisasjonen/UNG i Nordland			
Folkedal, Anders Hus	Postboks 24	Asplan Viak	Landskapsarkitekt	AndersHus.Folkedal@asplanviak.no	41 61 91 41
Granli, Grete	Storvåganvn 2	Vågan kommune	Fagansvarlig planseksjon	grete.granli@vagan.kommune.no	75420134
Grønning, Øystein	Youngstorget 2A	Migrant as	foredragsholder	oystein@migrant.no	92866921
Hagen, Bjørn	Nedre Rønvik terrasse 2 leil. 0401	Eldrerådet, Bodø kommune		ebhagen@online.no	91109642
Halleraker, Lars Kjetil	Hausmannsgate 16	Norsk Form	Seniorrådgiver	lars.halleraker@norskform.no	23 29 26 62
Hansen, Karl - Olav	Team Bodø KF	Team Bodø	Prosjektleder	karl-olav.hansen@teambodo.no	75555111
Hansen, Steinar Bang	postboks 1	Bodø Spektrum KF	daglig leder	steinar@bodospektrum.no	97041420
Hanssen, Geir	Sivert Nielsens gt. 56L	Bodø kommune	Kollektivtrafikkordinator	geir.steinar.hanssen@bodo.kommune.no	75555358
Hartmann, Thea Kvamme	Postboks 24	Asplan Viak	Landskapsarkitekt	TheaKvamme.Hartmann@asplanviak.no	98 60 72 91
Haukeland, Alf	Postboks 24	Asplan Viak as	foredragsholder og leder workshop	alf.haukeland@asplanviak.no	45499474

Hernes, Knut A.	Kronlia 6	Bodø Kommune	Politiker	knut.hernes@gmail.com	90019506
Holdal, Kjell	Gammelveien 5	Meløy kommune, plan- og utviklingsavdelingen	Planlegger	kjell.holdal@meloy.kommune.no	75710573
Holm, Trine	Nansenveien 37	Universitetet i Tromsø	stipendiat	trine.holm@uit.no	77 64 63 87
Høyersten-Holm, Turid	Jentoftsletta 11	Bodø Venstre		gutt-hol@online.no	4797100903
Jakhelln, Morten Chr.	Postboks 3	Christian Jakhelln AS	Konsernleder	morten.jakhelln@jak.no	75504140
Jeremiassen, Evy	Langoddveien 24	Tverlandet lokalutvalg	Leder	evyjere@online.no	97597055
Johansen, Wibeke	Boks 560	Vefsn kommune, Plan og utvikling	Arealplanlegger	wibeke.johansen@vefsn.kommune.no	75101817
Johnsen, Ann-Kjersti	Rådhusgata 3	Asplan Viak	Fagleder landskap	ann-kjersti.johnsen@asplanviak.no	77758880
Kaspersen, Knut J.	Byplankontoret, Postboks 319	Bodø kommune, Byplankontoret	Arkitekt	knut.kaspersen@bodo.kommune.no	75555346
Kolle, Ellen-Karin	-	Alstahaug kommune	Arealplanlegger	ek-kolle@online.no	95186608
Kristensen, Johnny	Boks 575	U2 ARKITEKTER AS	Sivilarkitekt MNAL	post@u2arkitekter.no	99 160 352
Krogh, Dagfinn	Postboks 319	Bodø kommune	Barnetalsperson Bodø kommune/spesialkonsulent	Dagfinn.Krogh@bodo.kommune.no	75556016
Kvalheim, Merethe	Trålvn 40 B	Nordland fylkeskommune, Næring og regional utvikling	Rådgiver	mek@nfk.no	75 65 03 26
Lenvik, Mette	Postboks 24	Asplan Viak	Landskapsarkitekt	Mette.LieLenvik@asplanviak.no	99 72 82 26
Lundberg, Aase Kristine	Fylkeshuset	Nordland fylkeskommune	Rådgiver	akal@nfk.no	75650598
Lynghaug, Helge	Fylkeshuset	Nordland fylkeskommune, plan og miljø	Rådgiver	helge.lynghaug@nfk.no	75650597
Løken, Per	Rådhuset	Steigen Kommune	Næringssjef	per.loken@steigen.kommune.no	99518744
Løkås, Amalie	Steinrøysa 1	Ungdommens fylkesting/UNG i Nordland		amalieloekaas@gmail.com	99475544
Melgård, Per E.	Postboks 138	Bodø havn KF	Driftssjef	pem@bodohavn.no	90726545
Mikalsen, Mats Aleksander	Flyplassveien 2	Ungdommens fylkesting/UNG i Nordland		mats.mikalsen@gmail.com	97123894
Moe, Jørn Roar	Byplankontoret, Postboks 319	Bodø kommune, Byplankontoret	Byplansjef	Jorn.Roar.Moe@bodo.kommune.no	75555352
Nilsen, Dagfinn	Greisdalsveien 77	Bodø Kommune	Prosjektleder	dagfinn.nilsen@bodo.kommune.no	75555933
Niva Lothe, Siw	Postboks 203	Vestvågøy kommune, Plan og teknikk	Arealplanlegger	siw.niva.lothe@vestvagoy.kommune.no	76056117
Nordlie, Knut Ole	Blixhaugen 10	Tverlandet Lokalutvalg	Tiltaks koordinatør	knutolenordlie@c2i.net	41255897
Olaussen, Ottar	GEITSKARET 51	Bodø kommune	Brukerkoordinatør Kulturhuskvartalet	ottar.olaussen@bodo.kommune.no	90748074
Onshus, Oddvar	Kongleveien 11	Bodø kommune, Kommunakteknisk kontor	Landskapsarkitekt	oddvar.onshus@bodo.kommune.no	75 55 53 32
Paulsen, Odd	Nedre Lagård terrasse 19	Bodø kommune	Politiker	knut.kaspersen@bodo.kommune.no	75581717
Pettersen, Per Gaute	Postboks 319	Team Bodø KF	Daglig leder	per-g.pettersen@teambodo.no	75555109
Ramsvik, Heidi	Fylkeshuset	Nordland fylkeskommune, plan og miljø	Rådgiver stedsutvikling	heidi.ramsvik@nfk.no	75 65 05 90
Rekkedal, Per	Postboks 294	Bodø kommune	landskapsarkitekt	per.rekkedal@bodo.kommune.no	75555252
Ruud, Bodil	Rådhuset, postboks 6900	Byutvikling, Tromsø kommune	foredragsholder	bodil.ruud@tromso.kommune.no	77790976
Røiri, Kristine	skolegata 18	Sortland kommune	arkitekt- byplanlegger	kritine.roiri@sortland.kommune.no	76 10 90 58
Sande, Else Bingen	Postboks 24	Asplan Viak	Landskapsarkitekt	elsebingen.sande@asplanviak.no	99 03 17 76



Siiri, Marianne	Nordland fylkeskommune	Nordland fylkeskommune	rådgiver	marianne.siiri@nfk.no	75650592
Skogset, Ivar	Rådhuset, Kirkegata 23	Saltdal kommune	Næringssjef	ivar.skogset@saltdal.kommune.no	75 68 20 21
Solem Eidsvik, Gunhild	Verftsgata 12	Vågan kommune	Arealplanlegger	gunhild.eidsvik@vagan.kommune.no	75420133
Spjell, Audun	Lagårdveien 21	Eldrerådet, b\Bodø kommune		spjaud@start.no	91536022
Stamnes, Bjørn	Pb 4157	Bodø kommune	rådgiver	bhs@bodo.kommune.no	75555326
Teigen, Ingrid Orstad	Sentrumsvgen 1	Hemnes kommune	rådgjevar	ingrid.orstad.teigen@hemnes.kommune.no	75197131
<b>Zulquarnain, Osman</b>	Fylkeshuset	Bodø Ungdomsråd	Foredragsholder	ossa1999@hotmail.com	476 18 983
Øfeldt, Oddleif	Boks 560	Vefsn kommune		oddleif.ofeldt@vefsn.kommune.no	75101882
Åmo, Trond	Sørland	Værøy kommune	Assisterende rådmann	trond.aamo@varoy.kommune.no	75420604